

Redaktør: M g r. I r g e n s. Medarbeidere: Mgr. Dr. Karl Kjelstrup, dom nikanerpater A. Lutz, Sigrid Undset, Lars Eskeland

„St. Olav“ utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontor eller direkte, skriftlig- i ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2,50 pr. kvartal forskuddsvis betalt. for utlandet tilleg av vedk. lands avisporto. Opsigelser må være eksp. ihende senest 14 dager før hvert kvartalskifte. Annonser må være innsendt innen søndag aften, manuskript innen fredag aften.

„St. Olav“s telefoner: Redaksjon og ekspedisjon: 23743 Redaktøren privat 14161 Redaksjonssekretæren privat 30487 — „St. Olav“s ekspedisjon og forlag, Akersveien 5 I, åpent torsdage fra 10—2 og 4—7. Lørdager fra 10—1. De øvrige dage fra kl. 10—4 Utbetalinger kun tirsdag kl. 3—4.

INNHold: De kristnes kallelse til det mystiske liv. — De tyske biskopers hyrdebrev. — Inntrykk fra det nordiske katolske pressemøte 10.-14. september. — St. Olavs menighets basar. — Dronning Christina rehabilitert. — Mgr. Ir-gens. — Herhjemme. — - og derute.

De kristnes kallelse til det mystiske liv.

Fra pater Lutz' i høieste grad anbefalelsesverdige bok «Livets Brød», som er utkommet i Pauluskredsens skrifter, låner vi dette stykke som sikkert vil gi leserne lyst til å stifte bekjentskap med hele det utmerkede lille tankevekkende verk.

Ut fra den katolske lære om den hellige eukaristis virkninger må vi også drøfte spørsmålet, hvorvidt alle kristne er kallet til det mystiske liv.*) At visjoner, ekstaser og lignende nådegaver ikke hører med til det mystiske livs vesen, derom er alle katolske teologer enige. Likeledes er det for alle en avgjort sak, at en mirakuløs kallelse som hos St. Paulus eller hos enkelte moderne konvertitter, er en undtakelse.

Men der hersker uenighet angående kallelsen til det egentlige mystiske liv. Er det den normale utvikling av det kristne sjel liv, at sjelens forening med Gud blir mere og mere passiv under Helligåndens virke? En del teologer svarer nei, og påstår at den passive, mystiske forening med Gud krever en spesiell kallelse utover den almindelige, som gjør oss til Guds barn.

*) Hermed forstår vi det religiøse liv, som det arter sig under Helligåndens inspirasjon, når Han griper inn i sjel livets gang med så absolutt en myndighet, at sjelen blir passiv. Til utførligere forklaring se forfatterens «Det kristne Sjel livs Mysterium». Bemerkt især s. 22 og s. 44 i denne bok, hvor det påvises at begrepet «det mystiske liv» omfatter meget mere enn «mystisk kontemplasjon». Det er ikke kontemplasjonen som sådan, der utgjør sjelens forening med Gud — men kjærligheten som besjeler den. Kjærligheten kan også anta andre former av mystisk liv. I nærværende lille bok skal derfor de teologiske kontroversspørsmål vedrørende den mystiske kontemplasjon og kallelsen til den ikke behandles.

Imidlertid finnes der guddommelige ord, som ikke lett kan fortolkes anderledes enn at den helliggjørende nådes normale utviklingsgang fører til den mystiske forening med Gud.

Nådens liv fremstilles som en delaktiggjørelse i den guddommelige natur (II. Petr. 1, 4) og som Guds personlige iboen i sjelen (Joh. 14, 2—3). Den religiøse utviklings drivende kraft er Helligånden (Rom. 8) — den guddommelige kjærlighet, hvis trang til å gi er uten grenser. Den vil føre den guddommelige livsspire, ikke bare til den grad av Guds liv, som virkeliggjøres i sjelens mystiske forening med den hellige Treenighet, men til den tilstand, hvori vi eier Gud og eies av Ham i Himlens klarhet og salighet. «Den første virkning av den helliggjørende nåde er forlatelse av vår skyld. Men den har også andre virkninger, som er tilstrekkelige til å føre mennesker op gjennom alle stadier til det evige liv».*)

Fordi vi har denne høie kallelse, gir Jesus oss det store Bud: «Vær fullkomne, som eders Fader i himmelen er fullkommen». Likesom Guds kjærlighet er uten mål, således skal også vår kjærlighet være uten grenser. Fullkommenheten består jo nettopp deri, at vi «elsker Gud av hele vårt hjerte, av alle våre krefter». Guds kjærlighet vil vinne en så absolutt makt over oss, at der intet finnes i vårt liv, som ikke er besjelet av den.

Er en sådan fullkommenhet mulig, uten at Gud griper inn i sjel livets gang med den innvirkning som kalles «mystisk»? Det er høist usannsynlig. Askesen alene makter ikke å føre sjelen så langt.

*) «Gratiae gratum facientis primus effectus est remissio culpae. Habet tamen et alios effectus, quia sufficit ad hoc quod promoveat hominem per omnes gradus usque ad vitam aeternam» (St. Thomas, III, q. 72, a. 7).

Guds nåde må bli mere autorativ. Det gjelder om å leve i Gud — sjelen skal løftes op over sig selv. Guds «psykologi» må altså tre i stedet for vår egen, ellers synker vi tilbake til oss selv.

Derfor gir Gud også alle mennesker i nådens stand særlige anlegg for det mystiske liv, d. v. s. sjelelige disposisjoner til å ta imot Helligåndens direkte ledelse og inspirasjon. Disse anlegg er Helligåndens syv gaver, som alle mottar sammen med den helliggjørende nåde.

Og av samme grunn kaller Jesus alle mennesker til sitt hellige bord. Det er livets brød, som får livet til å utvikle sig. Dets direkte virkning er nettop, at «Jesus blir i oss og vi i Ham», at «ikke vi lever mere, men Kristus i oss». Hvordan kan vi være i tvil om alle kristnes kallelse til det mystiske Gudsliv, når alle er innbudt til hver dag å motta Jesus, og når Sakramentet vil gi oss den nåde at Jesu person likesom fortrenger vår menneskelige

personlighet! Fantes der i evangeliet denne setning — «alle kristne er kallet til det mystiske liv» — vilde den ikke ha uttrykt denne sannhet så energisk som Jesu ord: «Han blir i mig og jeg i ham. Likesom jeg lever ved Faderen, således skal han leve ved mig». Som jeg lever ved Faderen! Kan det sies klarere, at Guds personlige liv vil få et uinnskrenket herredømme over alle, som mottar Jesus i Sakramentet?

Kristendommen kjenner ingen «esoterisk lære», ingen høiere fullkommenhet for en elite, og heller ikke noen dualisme, som utskiller de fullkomne fra dem, der nødvendigvis er henvist til deres egen ufullkommenhet. At mange ikke tar imot Guds kallelse, det «gjør den Helligånd sorg» (Eph. 4, 30). Og det må vi bøte for i skjærsilden. Nettop fordi vi i det jordiske liv nekter å samtykke i Guds kallelse, må vi gjennomgå de mystisk-passive lutringer i det hinsidige, og ikke blot som lutring, men som straff.

De tyske biskopers hyrdebrev.

Vi har fra Tyskland privat fått tilsendt det hyrdebrev som de tyske biskoper utsendte etter møtet i Fulda og som har vakt så stor oppmerksomhet, fordi det «støtter Hitler i kampen mot kommunismen». Man har fra kirkefiendtlig hold forsøkt å mistenkeliggjøre det som et uverdige kompromiss, mens man på den annen side har oplevd at de tyske myndigheter har beslagnat de aviser som har våget å bringe det, således Berlins «Katholisches Kirchenblatt». Hittil er der kun offentliggjort bruddstykker av det — vi bringer det derfor nu in extenso og i ordrett gjengivelse.

Høitelskede!

Ved den hellige Bonifatius' grav, Tysklands hederkrone apostel og heltmodige blodvidne for vår kristne tro, har vi katolske biskoper også i år forsamlet oss til inngående rådslagninger og viktige beslutninger. Vi frembærer ved denne ærverdige grav alle tidens bitre engstelser for tros livet, alle de trykkelige og stigende bekymringer for oppdragelsen og vår ungdoms moralske utvikling hvad livsanskuelse angår, all den smertelige sorg over de tunge tap som vi i de forløpne måneder har lidt i de forskjelligste egnene av den katolske verden. Men vi frembar også for den hellige grav den urokkelige beslutning i ubrutt og offerglad mot som det sømmer sig for oss biskoper som Kristi etterfølgere å bevare og beskytte de rettigheter og friheter som i hele det tyske folks interesse er oss tilsagt gjennom den naturlige og positive lov. Ingen kan løse oss fra denne holdning, som er begrunnet i vår vigselse og apostoliske sendelse for Gud og sjelene, for folk og fedreland. Den følger oss på alle våre biskopelige veier og ledsager oss til den allvitende Guds

domstol. Som vi gjorde det allerede under det forløpne års mange bekymringer, således har vi også etter denne samlede konferanse sendt Føreren og rikskansleren et inngående betenkningsskrift. I dette har vi i oppriktig følelse av vårt fellesskap med folket og vår kristelige troskap mot staten, men også med tysk ærlighet og åpenhet påpekt alle de ufortjente mistenkeliggjørelser og svære beskyldninger og alle krenkelsene av den Hl. Fader, biskopene, prestene og ordensfolk. Måtte det ennu i år bli oss forundt snart å kunne underrette vårt bekymrede katolske folk ikke bare om innholdet av vår henvendelse, men også om et virkelig opphør av de beklagelige misforhold. Vi krever ingen undtagelseslover eller begunstigelser i den nye stat, men kun den samme bevegelsesfrihet som våre motstandere hver dag kan glede sig ved. Vi forlanger kun den hellige rettighet som Føreren selv for tre år siden høitidelig for hele verden innrømmet oss da han undertegnet konkordatet. Vi går derved ut fra den offentlige kjensgjerning og vår sikre visshet om at nettop i våre dager forsøker kommunismen og bolsjevismen med djevlesk målbevissthet og iherdighet å gjøre et fremstøt mot Tyskland, Eropas hjerte, fra øst og vest og omklamre det med et skjebnesvangert grep. Derfor bør heller ikke den tyske enhet sprenge ved religiøs forfølgelse og splid, mistenkeliggjørelse og forakt. Langt mer bør en virkelig avspenning og religionsfred snart herde og stålsette vår nasjonale motstandskraft, så at senere engang ikke alene det fra bolsjevismen befridde Europa, men også hele den reddede civiliserte verden vil si oss takk. Nettop de forferdelige tilstande som i de siste måneder har utviklet sig i det ulykkelige Spania, gir oss noe

å tenke på. Man må frita oss for å gå nærmere inn på de barbariske ugjerninger som en fanatisk pøbel, ophisset av russiske utsendingers løgnaktige propaganda, har utøvet til redsel for hele den kultiverte verden. Men her i Tyskland vil vi ut av vår hjertelige kristne medlidenhet med de tallrike ofre for denne enestående forfølgelse legge oss på hjerte: hvis Spania nu bukker under for bolsjevismen, så er vel Europas skjebne ennå ikke endelig beseglet, men den frembyr dog allikevel et engstelig spørsmål. Og den oppgave som da tilfaller vårt folk og fedreland, sier sig selv. Måtte det lykkes for Føreren med Guds hjelp å løse denne uhyre svære gjerning under vårt folks trofaste medvirken.

*

Og en ting til bringer det blodige Spania oss til å overveie. Man har i de forløpne måneder også innenfor den tyske grense fremstillet den katolske Kirke, paven, biskopene og prestene som stående i et vanærende forhold til bolsjevismen og kommunismen, og endog i bøker, tidsskrifter og aviser talt om en forbrødring mellom Rom og Moskva. Spania åpner nu øinene på alle dem som formår å se saklig for den kjensgjerning at den russiske og spanske bolsjevisme nettop i den katolske Kirkes presteskap og i dens religiøse ordner ser sin farligste og uforsonligste fiende. Derfra stammer hatet og viljen til den mest ytterliggående utslettelse. Dette setter jo også våre prester og ordensfolk i et annet lys enn det som visse lyskastere i løpet av denne måned har forsøkt å stille dem i her i Tyskland. Må fremtiden ikke komme til å vise at den kommunistiske pøbel også utenfor den pyreneiske halvø tar prester og ordensfolk til sin allerførste skyteskive for i dem å treffe det sterkeste bollverk imot sine ideer og deres fremtrengen. Det er jo oplagt: bolsjevismen er, således som det fremgår av Russland og Meksiko, kun mulig som begynnelse og fortsettelse når religionen fremstilles som «opium for folket» og troen på Kristus og en personlig allmektig Gud og et utlignende hinsides forsvinner fra menneskenes hjerte og samvittighet. Dette er grunn nok til at vi beskytter nettop denne tro i vårt folk og fedreland med alle tillatte midler, og navnlig befester og utdypet den i den opvoksende tyske ungdom. Overfor bolsjevismen svikter hin moderne surrogat for en verdensanskuelse som falskelig og urettelig tilegner sig betegnelsen religion, men ikke eier opplysning for forstanden og ingen drivfjærer til et moralsk liv. Ti den Gud som man setter istedetfor de kristnes ene sanne Gud, adskiller sig jo ikke fra oss selv, men er blod av vårt blod eller rettere sagt: et hjernefoster av den menneskelige fantasi. Men hvad betydning har en slik Gud hvis skaper er mennesket og ikke omvendt? Og hvad betydning har endelig de forpliktelser som begrunner et menneskes moralske liv, når man sammen med troen på en personlig allmektig Gud også nedbryter troen på et evig liv etter dette?

*

Derfor oppstår en tredje tanke på grunnlag av

de spanske redsler: det gjelder nu om ikke mer å bekjempe den tro som kristendommen lærer, men om å komme til en ubetinget erkjennelse av at denne, alene denne tro danner det granittgrunnlag, på hvilket en mektig og uovervinnelig voll mot bolsjevismen lar sig oppbygge. Ikke kamp mot den katolske Kirke, men fred og forlik med den for å kunne betvinge bolsjevismens åndelig forutsetninger. Det er ikke med krigsvåpen at kommunismen treffes i sin innerste rot, men ved at i almindelighet Europa og i særdeleshet vårt fedreland oppstår i Jesus Kristus og hans Kirke. Her hjelper ikke livsanskuelser, som er fremgått tilfeldig av blod og tidsmiljøet, men kun overbevisninger som holder stand i all slags vær fordi de bygger på den hellige og evige Gud og binder for all evighet. Den som ikke bekjemper bolsjevismen på det religiøse område åpner også døren for dens politikk og samfunnsøkonomi. Og ingen jordisk makt kan da lukke denne dør igjen. Det er en kjede, hvis eksistens ikke blott logikken og psykologien, men også de historiske kjensgjerninger helt op i våre dager beviser.

*

Høitelskede! Ut fra denne uimotstridelige tankegang kan vi tyske biskoper ennå mindre forstå at man også i vårt fedreland og folk stadig innsnevrer kristendommens virkekrets og tilsist henviser den kun til kirkenes indre. Vi kan ikke forstå at man stadig legger hindringer i veien for våre katolske foreningers velsignelsesrike virksomhet og endog opkaster spørsmålet om deres bestaen. Vi kan ikke forstå at man forbyr medlemmene av kirkelige foreninger, selv av de unge pikers kongregasjoner, å være medlem av andre foreninger og endog hist og her truer gode familiefedre og deres pårørende med å ville berøve dem det daglige brød, hvis de ikke løser sin forbindelse med de katolske foreninger. Vi kan ikke forstå at man stadig forkorter godgjørenhetens milde velsignelsesrike arm og fortrenger de katolske søstre fra sykesengene og barnepleien. Vi kan ikke forstå at den katolske presse gjennom forordninger henvises til å være blott kirkelig og religiøs på en slik måte at folket får inntrykk av at det egentlige mål er å stanse denne katolske presse helt. Vi kan ikke forstå at man hyppig undrar den opvoksende tyske ungdom all kristen innflytelse for å innprente den kristenfiendtlige ideer eller ved konfesjonell sammenblanding svekke dens katolske overbevisning. Vi kan ikke forstå at man i enkelte tyske land søker å opheve de konfesjonelle skoler og de private tyske skoler — også ved folkeavstemninger — skjønt det tyske konkordat tillater deres bibeholdelse og opprettelse eller i det minste for de private skolers vedkommende, deres ledelse av ordenssamfund eller religiøse kongregasjoner. Vi katolikker ønsker jo intet annet enn ut fra troens prinsipper å medvirke til det tyske folks vel, og la det til dets velsignelse tilflyte den kraft som i forgangen tid gjorde Tyskland stort og rikt på berømmelse.

*

Ansikt til ansikt med de rystende foreteelser i Spania ber og besverger vi alle som har vårt folks skjebne i sin hånd og bærer ansvar for den, at de ikke overhører disse fra tyske hjerter kommende hyrdeord, men ved snarlig gjennomførelse av den ved konkordatet tilsagte religiøse fred grunnfester den tyske enhet og maktfulle sammenslutning for å styrke vårt folk til dets store fremtidsoppgaver ut fra de kristne kraftkilder.

Men alle katolikker anmoder vi i kraft av overhyrdenes troskap og kjærlighet om at de tross alt som foruroliger og smerter oss vil holde ut i karakterfast trossstyrke, og ved et samvittighetsfullt katolsk liv vil bevise også den statsopholdende og

samfundsfremmende kraft som vår guddommelige religion innebærer. Hvorfor skulde også vi katolske kristne forsake? Den evige sannhet og den guddommelige kraft er vår.

Adjutorium nostrum in nomine Domine!

Vår hjelp er i Herrens navn!

Den allmektige og barmhjertige Gud † Faderen og † Sønnen og † den Helligånd velsigne eder. Amen.

*

Hyrdebrevet er undertegnet av samtlige biskoper med kardinal Bertram, erkebiskop av Breslau og kardinal Faulhaber, erkebiskop av München samt kardinal Schulte, erkebiskop av Köln i spissen.

Inntrykk fra det nordiske katolske pressemøte 10.-14. september.

I dagene 10.—14. september gjestedes Oslo på innbydelse fra «St. Olav»s redaksjon av følgende nordiske katolske pressefolk, tatt i alfabetisk orden: mgr. Assarsson, «Credo» og «Hemmet och Helgedomen» — pastor C. Benzson, «Katholsk Ungdom» — pater B. Fens, O.P., «Sveriges Katolska Ungdomsblad» — pater Koch, S.J., «Jesu-Hjerte-Budbringer» — hr. Näsmark, «Sveriges Katolska Ungdom» — fru Utke Ramseng, «Skand. Kvind. Kath. Forbund» og pater G. Scherz C. ss. R., «Nordisk Ugeblad». Innbydelse var likeledes utsendt til pastor Boekenooen, «Sinopkornid», og lærer Kjærulff, «Katholsk Ungdom», som dessverre begge var forhindret i å møte.

I innbydelsene blev det presisert at hensikten var å

- 1) opnå intimere samarbeid mellom de katolske pressefolk i Norden,
- 2) drøfte felles interesser og utveksle meninger og erfaringer,
- 3) drøfte muligheten av en samlet skandinavisk tilslutning til det internasjonale katolske presseforbund.

Fra alle sider blev idéen mottatt med sympati og forståelse — og ikke minst har vi grunn til å være hs. høiarv. biskop Mangers takknemlig som stillet prestegården til disposisjon, så møtets deltagere kunde innta alle måltider i fellesskap der foruten at gjesteværelsene var til rådighet for en del av de tilreisende. Tillike var de herværende dominikanere samt frk. Marie Knudtzon så vennlige å huse de øvrige av gjestene. På forespørsel innrømmet Det Forenede Dampskisbselskab kongressdeltagerne en betydelig moderasjon, og da vi samtidig fikk tilsagn fra våre faste medarbeidere: Lars Eskeland, mgr. dr. Kjelstrup, pater Lutz, O.P., og fru Sigrid Undset at de vilde være tilstede — de to førstnevnte gledet oss ovenikjøpet med å overvære alle møter — lå alt vel tilrette for et godt og fruktbringende samvær.

I løpet av torsdagen ankom gjestene og sammen

med dem et strålende septembervær som holdt sig alle dager og gav Norges skjønne natur et preg som fremhevet den og gjorde de fremmede, hvorav flere var her for første gang, meget begeistret for vårt herlige land. Etter aftenandakt i St. Olavskirken med veni creator, samledes man i bispegården til et innledende selskapeleg samvær, som dog av hensyn til de kommende dagers anstrengelser blev meget kortvarig.

Møtet blev så åpnet fredag kl. 10 i klubblokalet, hvis vakre utstyr vakte gjestenes beundring. Særlig kaminen fremkalte mange lovord. Etter at møtet var satt under ledelse av mgr. Irgens, besluttet man straks å avsende telegrammer til de tre nordiske overhyrder, samt til den katolske presses nestor, hr. Niels Hansen, Thisted — hvorpå forhandlingene tok sin begynnelse. Man hadde på forhånd anmodet de enkelte deltagere om hver å innlede samtaler om et opgitt emne, hvilket alle beredvillig var gått med på. Ved formiddagsmøtet fredag innledet derfor mgr. Assarsson om «Skandinavisk samarbeide», fru Utke Ramseng om «Hvad ønsker katolske kvinner av pressen?» og Lars Eskeland om: «Hvad ønsker katolske menn av pressen?». Der utspant sig en meget instruktiv diskusjon, som kastet lys over mange ting — ikke minst over en rekke andre viktige spørsmål i tilknytning til hovedemnene. Spesielt tør man vel nok fremheve fru Sigrid Undsets innlegg som uforglemmelig for de tilstedeværende i alt dets paradoksale sannhet.

Efter middag tok man til Bygdøy og beså det i sin genre helt enestående Folkemuseum, hvor selvfølgelig den gamle katolske stavkirke og vikingeskibene vakte størst begeistring. Etter hjemkomsten innledet mgr. dr. Kjelstrup om «Den katolske presses forhold til anderledes troende» — og dernæst forsamlet vi oss i biskopens kapell, som St. Antonisøstrene hadde smykket på det vakreste, og hvor pater Koch talte om «Sannheten i kjærlighet» og den sakramentale velsignelse blev lyst. Etter aftens gikk alle møtets deltagere ned i festsalen

hvor der var arrangert en sammenkomst med Oslo geistlighet, formennene for «St. Olavs forbund» og N. K. K. F. samt enkelte andre pressen nærstående personligheter. Sammenkomsten blev i alle deler vellykket og avsluttedes med at bankchef Parmann på alles vegne rettet en takk til de to unge damer som hadde nedlagt et stort arbeid i det vakre arrangement.

Lørdag morgen åpnedes møtet atter kl. 10 og bragte deltagerne en utsøkt og særdeles instruktiv oplevelse: pater Lutz's helt enestående foredrag om «Presse og politikk». Etterpå var den lærde pater gjenstand for et bombardement av spørsmål, som alle blev klart og omgående besvart, skjønt de tangerte dogmatikkens vanskeligste felter. Etterpå talte pastor Benzón om «geistlighet og lægfolk, katolsk aksjon gjennom pressen» — og etter middagen beså vi de katolske institusjoner — først St. Sunnivaskolen og St. Josephsinstituttets internat hvor man hilste på redaktøren av «St. Olavs Barneblad», søster Anne Marie, og så Vor Frue Hospital, som alt blev beundret. Dernæst avla man besøk hos Franciskanerpatrene i St. Halvard og tilbragte en hyggelig tid derute — hvorpå St. Vincensforeningens president, hr. førstefullmektig Ruyter, velviligst møtte op for å vise oss Gamlebyens forskjellige ruiner, et område hvor han er ekspert og derfor kunde gi en detaljert orientering som gjestene og for den saks skyld vi også satte stor pris på.

Man drog så til St. Katharinahjemmet, som efter sin utvidelse frembyr et ideelt opholdssted for unge piker. Særlig vakte spisesalen beundring i sin helt norske vakre stil — men selvfølgelig var det det nye kapell som samlet hovedinteressen. Selv om det ikke er helt ferdig får man dog nu et klart inntrykk av hvordan det vil bli: et ekte klosterkapell med gitter mellom søstrene og pensjonærene. Hovedutsmykningen er besørget av den kjente kunstner dominikanerpater Couturier — den samme som har dekorert kirken i Neuberggaten. Derpå vandret vi til kompletorium i St. Dominikuskirken, der som vanlig ved festlige anledninger var herlig og smakfullt pyntet med utsøkte blomster. Den tilreisende dominikanerpater sluttet sig selvfølgelig til sine ordensbrødre og med århundreders makt og velde klang det skjønneliturgi gjennom rummet, gripende i all in storslåtte enkelhet. Den sakramental velsignelse blev lyst — og så utførte det glimrende kor under pater Lutz' ledelse kirkekoret fra «det hende på Hamar» — ordene av Lars Eskeland tonene av pater Lutz med solo utført av frk. Hel-lums lyse vakre stemme. Det hele var av betagende virkning — og det var mange følte og takknemlige ord som blev sagt dominikanerne ved den hyggelige tilstelning de etterpå hadde arrangert til ære for pressemøtet.

I tre biler, hvorav de to elskverdiggst var stillet til disposisjon av minister Dormer og Vor Frue Hospital, drog man så søndag morgen til vår nyeste stasjon Hønefoss, hvor man overvar høimessen som blev frembåret av sogneprest Bzdyl for avdøde pres-

sefolk og velgjørere av den katolske presse i Norden. Det skjønneliturgi gjorde turen dertil til en åpenbaring av norsk natur — samtlige våre gjester bestemte sig med engang til å vilde holde sommerferie i Norge til neste år. Efter lunch hos St. Franciskus-Xaversøstrene som under moder Marthines ledelse hadde nedlagt et stort og kjærlig arbeid i å gi den katolske presse en god mottagelse, gikk turen videre til Sylling hvor vi hilste på pastor Riesterer og mgr. Assarsson holdt aftenandakten. Dagen blev avsluttet hos «St. Olav»s redaksjonssekretær.

Mandagsmøtet blev innledet av pater Fens med «Hvad bør den katolske presse gi ungdommen?», hvorpå man drøftet forskjellige spørsmål som var opstått i tilslutning til de forrige dagers forhandlinger. Da dette var ferdigbehandlet, innledet mgr. Irgens spørsmålet om tilslutning til det internasjonale katolske presseforbund. Man vedtok å stifte «Nordisk Katolsk Presseforbund», tilsluttet «Union Internationale de la Presse Catholique». Som formann valgtes mgr. Irgens med mgr. Assarsson og pater Scherz som styremedlemmer. Under forbehold av biskopenes aprobasjon vedtokes lover som foreløbig skal gjelde til neste generalforsamling — en slik skal avholdes hvert tredje år. Tilslutning til den katolske presseunion søkes gjennom «Bureau International des Journalistes Catholiques». Da disse forhandlinger var ferdige talte fru Dithmer-Vanberg om «Presselivets farer» og efter en pause begav man sig til kapellet hvor man sluttet de egentlige forhandlingsmøter av med Te Deum, sakramental velsignelse og Salve Regina.

Med utflukt til Tryvannstårnet og en strålende fest hos frk. Marie Knudtzon på Slemdal endte den i alle deler vellykkede sammenkomst, som efter deltagerens enstemmige mening sikkert vil sette spor efter sig i et lettere samarbeid og gjennom de impulser man har mottatt av hverandre. «St. Olav»s redaksjon har grunn til å være takknemlig for den velvilje som alle de tilreisende la for dagen, og vi takker også alle de faste medarbeidere som så beredvillig stilte sig til disposisjon for møtene.

Vi takker alle som bidrog til det gode resultat — ikke minst St. Antonisøstrene i bispegården, hvis utmerkede stell vant almindelig anerkjennelse. Men først og fremst takker vi hs. høiærv. biskopen, som ved sin spontane forståelse og redbonne støtte muliggjorde virkeliggjørelsen av hele planen.

St. Olavs menighets basar.

Husk basaren i november! Gaver til utlodning og tombola mottas med takk og bedes sendt til sognepresten, mgr. Irgens, til St. Josephs Institutt eller til Dominikanerne.

Basarkomiteen.

Dronning Christina rehabilitert.

I disse dager er på Amalthenforlaget i Leipzig og Wien utkommet en biografi over den svenske dronning Christina under titelen «Kristine von Schweden» av den bekjente historiker Oscar von Wertheimer. Av hans tidligere arbeider er «Der Herzog von Reichstadt», oversatt til norsk og utgitt på Aschehougs forlag. I «Kleopatra» tar han den mektige egyptiske dronning varmt i forsvar og uttaler i det interessante verk som sin overbevisning at Egyptens herskerinne var en av verdens genialeste kvinner. Også i sitt siste arbeide forsvarer han en kvinne som bare blev bebreidet og misforstått av det land som skulde være hennes eget. Hvad Wertheimer har oppnådd med sitt verk er helt enkelt en rehabilitering av dronning Christina. Hun fremstår i en helt ny skikkelse, belyst av skarpe og vel overveiede iakttagelser, hentet fra en mere rettferdig dømmende samtid og fra en mengde brev fra dronningens egen hånd, som hittil ikke har vært offentliggjort.

Ved Gustav Adolfs død i 1632 var hans datter Christina bare seks år gammel. Der blev dannet en formynderregjering med kansleren Axel Oxenstierna i spissen, og denne opløstes først da Christina i 1644 selv overtok regentskapet. Det ungdommelige overhode overrasket alle med sin sikre opptreden og den skarpe intelligens som hun viste under behandlingen av regjeringsspørsmålene. Hun hadde fått en i boklig og videnskapelig henseende ypperlig oppdragelse. Christina brandt av iver efter å skaffe sig kunnskaper i nær sagt enhver retning, og hun var utrettelig i sin flid. Hun snakket og behersket fullstendig latin og gresk og forsøkte sig endog på hebraisk. De antikke forfatteres verker leste hun på originalsproget. Ialt talte hun åtte sprog, fransk skal hun efter sigende ha behersket som en innfødt franskmann. Hun hadde den vakreste uttale og slo alle med forbauselse og beundring. Hennes kunnskapstørst var næsten ikke til å slukke, tross sin ungdom innledet hun forbindelse med tidens lærde og filosofer. På hennes inntrengende innbydelse kom den store filosof Descartes til Stockholm og dronning Christinas hoff. Han fikk sterk innflytelse over henne og det var utvilsomt ham som fra først av påvirket henne til å gå over til katolisismen. For Descartes falt det tungt å venne sig til det barske nordiske klima. Dronningen bad ham til sig klokken fem hver morgen, og rummet hvor hun mottok ham var kaldt og uopvarmet. Filosofen forkjølet sig, fikk lungebetændelse og døde kort efter. Det var et hårdt slag for Christina. Hun hadde endog planer om å stifte et akademi for skjønnlitteratur i Sverige, men hun rakk ikke å realisere denne plan. En annen svensk regent, en like stor skjønnånd som Christina, blev forundt å stifte det svenske akademi, nemlig Gustaf III som regjerte hundre år senere.

Gustaf Adolf hadde bestemt at hans datter skulde få en oppdragelse som en prins. Følgelig fikk hun til og med undervisning i mannlige idretter. Hun var en ualmindelig dyktig rytterske og behandlet overlegent både gevær og pistol. Henrykt var hun når hun stormet frem på den mest faretruende jakt. Helst hadde hun stillet sig i spissen for en seierrik hær og bekjempet tyrkerne, skal hun engang ha uttalt under et besøk i Rom. Men ellers var hun absolutt stemt for fred og for en fredelig utveksling folkene imellem. I motsetning til kansleren Axel Oxenstierna, som krevet en yderst streng fred med Tyskland efter tredveårskrigen slutt, ivret Christina for milde vilkår og drev det endog igjennem. I almindelighet stod hun i politiske spørsmål i opposisjon mot Oxenstierna, og blev som regel den som gikk av med seiren. Rent utrolig var den klarhet og skarpsindighet hun viste i politikken. Hennes svar og argumenter var treffende, og hun gikk aldri på akkord med sine beslutninger. Rettferdighet fremfor alt, var noe hun alltid gjennomførte. Riket og stenderne ønsket ivrig at Christina skulde tre inn i ektestanden, men dronningen viste ingen interesse for et giftermål. Ektekapskandidatene var pfalzgreven Carl Gustaf og den strålende svenske adelsmann, grev Magnus de la Gardie. Det er et tilfelle, næsten analogt med dronning Elisabeth av England, som hårdnakket motsatte sig ethvert giftermål. Det lyktes tilslutt Christina å få Carl Gustaf anerkjent som tronfølger, og da dronningen gikk av, blev han utropt til Sveriges konge under navnet Carl X Gustaf.

Christina hadde efterhvert besluttet å frasi sig kronen og gå over til den katolske lære. Det ser virkelig ut som om hun av indre overbevisning skulde ha vendt sig til katolismen. I all hemmelighet hadde hun fra Rom fått sig tilsendt to jesuitterprester, som forberedte hennes overgang. Men i Sverige visste man ikke at hun i og med sin tronavsigelte også skulde svikte protestantismen, den tro som hennes store far hadde ofret sitt liv. Denne overgang til katolisismen og mordet på henne stallmester Monaldesco hører til de handlinger som man i Sverige ikke har kunnet tilgi dronning Christina. Hvad Monaldesco angår, hadde han på det skammeligste sviktet sin herskerinnes fortrolighet og forrådt henne i et viktig politisk anliggende. Christina øvet endog efter sin avgang en suveren myndighet over de i hennes tjeneste ansatte personer.

Den 24. juni 1654 frasa dronning Christina sig høitidelig Sveriges krone. Riksdrosten grev Brahe skulde ta av henne kronen, men klarte det ikke, og Christina måtte selv utføre denne handling. Der rådde dyp bevegelse og mange gråt. Først i Innsbruck, efter at hun hadde foretatt et formelig triumftog gjennom Europa, hyldet som en av sam-

tidens mest betydningsfulle personlighet, gikk hun fra protestantismen over til den katolske lære. Hun tok endog et nytt navn, Alexandra, som en hyldet til pave Alexander VII. Dette navn anvendte hun imidlertid sjelden eller aldri. Det sier sig selv at pave Alexander VII mottok med begeistring Gustaf Adolfs datter, som omvendt kom for å slå sig ned i Rom. Over all beskrivelse praktfullt var henne inntog i den evige stad og dyrebare de mange gaver som paven overøste henne med. Den aller første tiden blev der gjort istand bosted til henne innenfor Vatikanet, derefter drog hun inn i Palazze Farnese. Hennes siste residens i Rom var Palazzo Riario, nu Palazze Corsini, som hun lot innrede uhørt kostbart. Christina tok med sig til Rom sitt store, verdifulle bibliotek og en mengde kostbare malerier av gamle mestre. Hun hadde ikke skydd hverken penger eller besvær for å skaffe sig sjeldne bøker og håndskrifter. I Rom blev Christina snart midtpunktet for det mondéne og eksklusive selskap. Overalt blev hennes lærdom og geni beundret. Ti dronning Christina var et geni.

Men urolig som hun var, fallt det henne vanskelig å forholde sig stille, og hun foretok mange reiser. Endog Sverige besøkte hun igjen. Ved meddelelsen om sin mors død, blev hun meget opskaket, uaktet der aldri hadde hersket noe inderlig forhold mellom mor og datter. Gustaf Adolfs gemalinde Maria Eleonora var en meget hysterisk og uberegnelig person. For henne var det umulig å forstå Christina. Maria Eleonora hadde elsket sin gemal med en kjærlighet som næsten lignet avgudsdyrkelse, og ved hans død trodde man nærmest at hun skulde bli vanvittig. Hun fant på de merkverdige ting. Gustaf Adolfs hjerte lot hun inneslutte i en sølvskapsel, som hun stadig førte med sig. Sitt soveværelse lot hun tapesere med sort fløiel, og den dengang seks år gamle Christine vilde hun tvinge til hele dagen å lytte til sin jammer. Formynderskapet måtte gripe inn og skille Christina fra moren. Gustaf Adolfs hjerte blev hun endog tvunget til å gi fra sig og legge tilbake i kongens sarkofag.

I Rom skulde dog Christina, som ansåes for å være kald og ikke mottagelig for erotiske følelser, komme til å høre sitt hjerte tale. Hun blev oppflammet av en varm kjærlighet til kardinal Azzolini, den daværende kuries mest fremtredende mann, og hennes følelser blev gjengjeldt. Friherre Bildt, Sveriges mangeårige minister i Rom fant i Vatikanets bibliotek alle Christinas brev til Azzolini, som han offentliggjorde i en bok om dronning Christina. De brev som han, kardinalen, hadde skrevet til dronningen hadde han meget klokt revet i stykker. Christina døde nemlig før kardinalen, den 19. april 1689, og hun hadde innsatt Azzolini som sin universalarving. Derved hadde han fått rett til å disponere over brevene. De er vakre, disse brev fulle av varm ømhet for adressaten. I det hele tatt er Christinas brev ualmindelig interessante og formfullendte skrevet.

At den svenske dronning skaffet de paver, som

under hennes liv i Rom satt på Petri stol, adskillig besvær og hodebry, er der ingen tvil om. Hun sa dem alltid åpent og frimodig sin mening og snakket ofte til dem med skarpe ord. Christina eide ikke frykt, hun drog i felt mot pavens nepotisme og satte heller ikke videre pris på skriftemålet. I Rom opprettet hun et akademi, Arcadia, som fremdeles eksisterer.

I sine siste år røk dronning Christina rett som det var i uvensskap med pave Innocent XI, men tilslutt blev de forsonet, idet hun kort før sin død bad den hellige fader om tilgivelse og han gav henne sin absolusjon. Christina selv ønsket å bli begravet i Sankt Stefano Rotondo, men Innocent opfylte ikke hennes ønske. Med pomp og prakt blev hun bragt til den siste hvile i Sankt Peterskirken, hvor hennes storartede sarkofag faller alle besøkende i øinene. Men selve kisten som omslutter dronningens støv er anbragt i krypten like ved Alexander VI's og Pius V's kister.

I sine vakre forord til boken om Christina redogjør van Wertheimer for de skarpe og villedende ytringer som i århundrer har kretset omkring henne og hennes liv. Han klandrer endog Bildts bok og betegner hans opfatning av dronning Christina som fulstendig falsk. Etter tre hundre år blir den svenske dronning i Wertheimers arbeide i mangt og meget rehabilitert, og hun fremstår som en av historiens betydningsfulle og geniale personligheter.

Annie Wall. («Urd»).

Mgr. Irgens

reiste mandag 21. ds. til Rom for i egenskap av redaktør for «St. Olav» og som formann for det ny-stiftede Nordisk Katolsk Presseforbund å delta i den internasjonale katolske pressekongress som åpnes i Rom 24. ds.

Under hans fravær vil dominikanerpater dr. Béchaux besørge Vikariatets løpende forretninger og vil være å treffe på provikarens kontor hver dag fra kl. 9—10. St. Olavs sogneprestembede vil bli bestyrt av pastor dr. Gorissen.

Mgr. Irgens vil være tilbake i Oslo 7. oktober.

Herhjemme.

Oslo. — O. Y. K. avholdt søndag 20. sept. et meget vellykket møte. Som aftenens foredragsholder hadde vi sikret oss pater Le Breton, O. P., som talte med grundig kjennskap om den store kirkefader, den hellige Augustin og om hans fortjenester på alle måter innenfor Kirken. Foredraget fikk fortjent bifall som gjentok sig da formannen hadde takket. Etter foredraget tråtte vår nye direktør, mgr. Irgens inn — han hadde ledet Mariakongregasjonens møte først — og blev mottatt med applaus. Utover kvelden var der kameratslig samvær.

E. M. O.

Oslo. — Mariakongregasjonen hadde sitt første selska-

pelleg møte søndag 20. september. Samværet var som vanlig preget av hygge, godt humør og glede over igjen å komme sammen. Dog var det blandet litt vemod i gleden ved tanken på at et avholdt og aktivt medlem som frk. Heggen var trått ut av rekken siden sist man var sammen, og præses minnes henne med en bønn. Litt bedre fremmøte kunde også vært ønskelig, da underholdningen hadde fortjent litt flere tilhørere. Frk. Rachel Hellum var så elskverdig å gi, som præses uttrykte det, litt av sin «overflod», og med den fine forståelsesfulle ledsagelse av frk. Kjelstrup, blev det en udelte nytelse. Først på kvelden hadde vi også den glede å få oplesning av frk. Borch, der jo alltid forstår å «fange» sine tilhørere. Det var en hyggelig kveld, for dem som var møtt op, og man ser med forventning frem til den neste.

M. R.

Oslo. — Fredag 18. sept. blev fru Inga Lærum Liebich begravet fra St. Olavskirken. Den sørgekledde kirke var helt fylt av den avdødes store venneskare, hvoriblandt mange kunstnere kom for å ta den siste avskjed med den kjente komponistinne. Sognepresten til St. Halvard, pater Notboom, forrettet — og etter at rekviemessen var celebrert og en av fru Lærum Liebichs allersiste komposisjoner avsunget — talte pateren over ordene fra Davids 22. salme: «Om jeg enn skal vandre i dødsdyggens dal, frykter jeg ikke for ondt, ti du er med mig». I talen nevnte han at til fru Liebich kom døden nok plutselig, men den traff henne ikke uforberedt. Selv hadde hun for kort tid siden skrevet tonen til «Min gravsang», kalte hun den. Hun hadde forsøkt å gjøre livet til en vakker komposisjon, hvori grunn-tonen var hennes takknemlighet mot Gud. Selv hadde hun sagt at hun aldri hadde gitt noe, bare tatt imot. Men når hun nu stod for den rettferdige kritiker og skulde motta den avgjørende dom over sitt eget livsvirke, da vilde denne innstilling vidne om at hun hadde hatt sans for de uforgjengelige verdier, for ydmykhet og bønn og takk. Hun hadde sagt engang at musikkens vesen var lovsang — nu fortsatte hun lovsangen histoppe i evig harmoni. Og de mange blomster som nu var gitt denne døde var uten verdi om de ikke i hver blomst blev fulgt av en bønn for hennes sjel. — Talen grep de tilstedeværende dypt, hvad også mange av fru Liebichs protestantiske venner senere gav uttrykk for. — Etter absolusjonen ved båren førtes kisten til Vestre Gravlund hvor jordfestelsen fant sted.

Stabekk. — Stabekks lokalledd av St. Olavs Forbund hadde torsdag 10. ds. den glede å høre pater Béchaux som høstens første foredragsholder. Emnet var: «Guds ord i og utenfor Bibelen». — Det instruktive foredrag blev påhørt med største oppmerksomhet av en interessert og tallrik forsamling. Pateren fremhevet særlig hvordan de forskjellige kristne retning tok Bibelen som sitt utgangspunkt, men også hvorledes Bibelens ord på originalprogene (f. eks. hebraisk og gresk) har forskjellig betydning, og at mange iklede sine egne meninger Bibelens bokstav. Pateren nevnte forskjellige eksempler herpå. Men som pater Béchaux sa: Vi tror på Guds ord både i og utenfor Bibelen, og dermed mener vi å ha sikkerhet for at vi har den riktige tyding av Guds ord, når vi følger den utlegning som er godkjent av Kristi direkte efterfølgere, og hvad der under disses ledelse er godkjent på de store kirkemøter. — Efter foredraget selskapielig samvær.

Ad.

Hamar. — Hamar lokalavd. av St. Olavs forbund hadde møte i foreningslokalet onsdag 16.—9.—36. Monsignore Kjelstrup avla sin gamle menighet en visitt, og da blev selvfølgelig anledningen benyttet til å arrangere en festaften. Formannen ønsket velkommen og før ordet blev gitt til aftenens foredragsholder blev «Olavshymnen» sunget. Monsignore talte over emnet: «Jesuitisme — Katolisisme», hvor han klart og greit tolket Jesu selskaps store innsats på nærsagt alle områder, og klarla for oss hvorfor Jesuiterne bestandig har vært de mest forfulgte og forhatte av Herrens tjenere. — Det fint formede foredrag høstet stor fagnad av den tallrike forsamling. — Og så tilbragtes en hyggelig stund hvor vi foruten tale av monsignore, også sang «Hamar-

sangen» og flere andre av monsignores kjente, kjære sange. Slutt kl. 11.

P. S.

Bergen. — Mandag 14. september var den herværende St. Elisabethforenings annen samlingsdag efter sommerferien. Eftermiddagen tilbragtes på St. Franciskus-søstrenes eiendom «Bedstemors Minde» i Ytre Sandviken. Været var usedvanlig deilig. Alt ute på landet strålte i høstens farver, luften var mild, og der var ennå en rest av virkelig sommer. — Fra «Bedstemors Minde» spaserte vi utover til Eidsvågnesset, og forøvrig besø å eiendommen og beundret de vidunderlige blomster i gartneriet. — Der var godt fremmøte og stemningen var den beste. Mgr. Snoeys viste foreningen den oppmerksomhet å avlegge en visitt i løpet av eftermiddagen. Som vi inntok vårt aftensmåltid rundt et hyggelig bord ute, senket høstkvalden sitt slør over egnen, hvorefter vi vendte hjem et minne rikere.

P. L.

Halden. — Fra 15.—20. september blev der holdt åndelige øvelser for menigheten i Halden. De blev ledet av velærv. pater G. Vanneufville. — I tankerike prekener har pateren talt til oss om det evige liv, om kjærligheten til Gud og nesten og om kjærligheten til oss selv. Det bare gjaldt å øse av all den rikdom på åndelig næring, som blev budt oss. Det var ikke bare noget for enhver, men meget å ta med ut i livet for oss alle. Det har de oppmerksomme tilhørere også sikkert gjort. Og alle som har tatt del i disse åndelige øvelser er visstnok enig i at det har vært vakre høitidsstunder.

M.....

— og derute

Lourdes. — Biskopen av Lourdes har utsendt et oprop til forhenværende deltagere i verdenskrigen i alle land, at de atter skal samles i Lourdes for der å be om verdensfreden. Opropet har fått den varmeste tilslutning og allerede nu efter ca. 2 ukers forløp har samtlige nasjoner tilsagt sin tilslutning. Det ser ut til at deltagelsen vil bli ennå større enn i 1934 — enkelte land har anmeldt 2000 pilgrimner. Man regner med et samlet antall på 150 000 av fhv. soldater, og mange av dem vil medbringe sine pårørende. 25 kardinaler, erkebiskoper og biskoper har stilt sig til disposisjon som førere for de enkelte pilgrimstog.

Belgia. — Fra 10.—12. september vil der finne sted en katolikk-kongress i Mecheln. Kongressens tema er: «Katolikkene og den moderne tid», og det blir delt i følgende underavdelinger: det religiøse liv — den organiserte katolske aksjon — det offentlige liv — familien — opdragelse og undervisning — den kulturelle, kunstneriske og legemlige utvikling — sociale og økonomiske organisasjoner — velgjørighet og social hygiene og propaganda.

England. — På de engelske vincensforeningers årsfest har erkebiskopen av Edinburgh holdt en inntrengende tale, hvori han i første rekke advarte mot den kommunistiske fare. «Vi står idag i en av de største kamper mot mørkets makt, som verden har oplevet. Selv om Kirken aldri kan dø, kan den dog forsvinne fra et land eller endog en verdensdel; og for at dette ikke skal skje i England, må katolikkene sette alle krefter inn. Aldri har verdenshistorien sett en så ond bølge som den der nu utsendes fra Moskva over den hele verden. Tro ikke at England vil undgå den! Intet land vil bli forskånet».

Redaktør: Mgr. Irgens.

K. Grønli's Bok- & Akcidenstrykkeri, Oslo.